

vil glemme, før det atter er lægt, vilde sige, at Tydsland, alene Tydsland er den Magt, som vi maa værges os mod, saa siger jeg: Meget vel, men lad os da idetmindste faae Mulighederne og Chancerne i deres Helhed fuldt ud drøftede. Men i den Maade, hvorpaa man i Almindelighed omgaaes denne Sag, følger man den Taktik, at man for ikke at gaa tilbunds, for ikke at se Sagen virkelig under Dine, indsvøber Spørgsmaalet om vort Forhold til Tydsland i en lang Række af Muligheder, i en lang Række af Tankeexperimenter, saa at det Hele svømmer ud i fuldstændig Utydelighed. Der skulde virkelig synes at være en Forudsætning om, at der gives ikke den Magt lige fra Spitzbergen til Kap Horn, som vi ikke kunne tænke paa at komme i Krig med. Seg veed ikke, om det er den høie Regerings Fortjenester i Kvægsagen, der have vaakt Forestillingen om, at der ogsaa er en Mulighed for os til at komme i Krig med Sverige og Norge. Endog en sliq Borgerkrig, som jeg vil kalde det, nævnes blandt de Muligheder, vi skulde være forberedte paa. Men i Virkeligheden ere Mulighederne ikke synderlig mange, de kunne, som Englænderne sige, rummes i en Nøddestal. Der er ikke flere, end at man kan gjenneengaa dem en for en. Seg antager, at vi kunne se bort fra saadanne Muligheder som Krig med Schweiz, Ægypten, Brasilien, Stortyrken eller andet lignende. Der foreligger i Virkeligheden kun to Muligheder for os til at komme i Krig. Den ene er en Grobringsskrig; men en Grobringsskrig truer kun fra een Magt, det er Tydsland. Ikke at jeg vil sige, at Tydsland har en saadan Hensigt, ikke heller, at der ikke er andre europæiske Magter, som vilde være istand til at erobre os; men Tydsland er den eneste Magt, der, hvis den fik det ifinde, og hvis den fuldførte sin Hensigt, vilde være istand til at beholde os. Den anden Mulighed er, at vi kunne blive indvillede i en Krig, som føres mellem to andre Magter derved, at vi ifølge vor Beliggenhed paa alfar Landevei kunde blive benyttede, som man kalder det, til „Operationsbasis“ for Andre. Vi kunne blive indvillede i en Krig mellem paa den ene Side de to Stormagter, der ligge ved Østersøen, Rusland og Tydsland, og paa den anden Side England og Frankrig. De Muligheder, der i saa Henseende frembyde sig, falde i tre Grupper. Den første Klasse af Muligheder er den, at England kommer i Krig med Rusland, eller at Frankrig kommer i Krig med Rusland, eller at de begge i Forening komme i Krig med Rusland. I alle disse Tilfælde vil Forholdet stille sig væsentlig ens. Vi vilde kunne

have nogen Betydning som Operationsbasis for Bestmagterne; men bleve vi angrebne af en engelsk eller en fransk Flaade, vilde den Magt, der i saa Tilfælde havde en stærk og tvingende Interesse i at bringe os Hjælp, nemlig Rusland, være aldeles ude af Stand til at gjøre det. Forudsætningen om, at den Magt, i hvis Interesse det er at gjøre det, skulde bringe os Hjælp, brister fuldstændig. Vi ville i dette Tilfælde, hvis vi vare i Alliance med vore Naboer, være saa stærke, at der vilde være den største Udsigt til, at vi ikke bleve angrebne. Men uden dette vilde kun een Mulighed staa os aaben, og det er godvillig at slutte os til Bestmagterne fremfor at lade os tvinge dertil. Det Samme vilde gjælde i endnu højere Grad, hvis Bestmagterne i Forening med Tydsland kom i Krig med Rusland. — Den anden Klasse af Tilfælde er den, at en af Bestmagterne eller begge kom i Krig med Tydsland. I dette Tilfælde vilde Faren for, at vi inddroges i Krigen, blive overhængende. Det er da klart, at hvis vi befandt os i Alliance med vore to Naboer, Sundet lukket af Forter og Kjøbenhavn forsvarlig befæstet, vilde vi med næsten absolut Tryghed kunne se et Angreb imøde. Men have vi ingen saadan Alliance, og vi angrebes af Bestmagterne, vilde vi ikke have nogen anden Udvei end netop at falde tilbage paa den tydske Alliance, altsaa søge en Hjælp der, maaske netop under de allerugunstigste Forhold. Hvis vi derimod kom i Krig med Tydsland, hvis det var Tydsland, der angreb os, vilde vi ganske vist have en Mulighed for, at England eller Frankrig maaske kunde hjælpe os, især hvis vi kunde holde os nogen Tid; men det vilde i hvert Tilfælde være en svag Udsigt, og fremfor Alt vilde vi ikke kunne forhindre, at Tydsland og Tjen bleve besatte af Tjenden. Vi maa gjøre os det klart, at Spørgsmaalet om vor endelige Skjæbne overhovedet ikke vilde blive udfegt paa vore egne Balpladsjer, det vilde afgjøres ved Krigen's almindelige Gang, og hvordan den end gif, vilde vi have den største Udsigt til at være den Skillemont, der blev benyttet til at udligne Regnskabet mellem de store Magter. — Det tredje Tilfælde endelig er det, at Tydsland kom i Krig haade med Rusland og en af Bestmagterne. Det er klart nok, at i dette Tilfælde vilde Udsigterne for os være gunstigere, men Forholdet vilde dog paa ingen Maade for Tydsland være absolut ugunstigt, navnlig saafremt dette Land paa sin Side havde sikret sig Allierede. Der vilde maaske være noget mere Haab om, at vi kunde redde os ud af Rampen uden Tab, men i alt Væsentligt vilde Forholdet stille sig som i det foregaaende